

o pokarm i napoje alkoholowe, a do jednej godziny, jeśli chodzi o płyny z wyjątkiem napojów alkoholowych; napicie się wody nie łamie postu.

3. Post eucharystyczny w wyżej określonym czasie winni zachować także ci, którzy mają odprawiać Mszę lub przyjmując Komunię św. o północy lub we wczesnych godzinach rannych.

4. Chorzy, nawet nie obłożnie, mogą przed odprawieniem Mszy i przed przyjęciem Komunii św. korzystać, bez jakiegokolwiek ograniczenia w czasie, z płynów z wyjątkiem napojów alkoholowych i przyjmować prawdziwe i właściwe lekarstwa zarówno w płynie, jak i w formie stałej.

Gorąco zachęcamy tych kapłanów i wiernych, którzy mogą się na to zdobyć, aby zachowali czcigodną i starą formę postu eucharystycznego przed Mszą i przed Komunią św.

Wszyscy wreszcie, którzy korzystają z tych uprawnień, niech starają się w miarę swoich sił, wynagradzać za udzielone dobrodziejstwo prawdziwie chrześcijańskim życiem, a zwłaszcza pokutą i czynną miłością.

Przepisy, jakie są zawarte w tym Apostolskim piśmie *Motu Proprio*, wchodzi w życie z dniem 25 marca, w uroczystość Zwiastowania N. M. P.”.

Ks. Fr. Greniuk

ZE ŚWIATA KATOLICKIEGO

Od 1956 r. ukazuje się w Hiszpanii nowe czasopismo „*Compostellanum*” Posiada ono dwa działy: w dziale nauk kościelnych zamieszczane są prace z zakresu filozofii, teologii i egzegezy; dział drugi poświęcony jest osobie, życiu, kultowi św. Jakuba i pielgrzymkom do jego grobu w Kompostelli.

* * *

Firma St. Gregoriushuis w Utrechcie będzie wydawać czasopismo katechetyczne „*Getuigenis*” Traktując tajemnicę Odkupienia jako funkcję roku liturgicznego przyczyni się ono

do pogłębienia i ożywienia ruchu liturgiczno-biblijnego w Holandii.

* * *

Dwaj profesorowie Rowley i Weis publikują w Manchester nowy przegląd orientalny „*Journal of Semic Studies*”

* * *

Paryskie wydawnictwo Fayarda zapowiada nową serię wydawniczą pod redakcją Daniel-Ropsa. Tytuł jej brzmi: *Je sais, je crois. L'Encyclopédie du catholique du XX-e siècle*. Pierwsza jej pozycja jest: *Czym jest Biblia* Ropsa; następnie mają się ukazać: *Bóg filozofów i uczonych* René Jolivet, *Krótką historia herezji* Christianiego oraz *Historia muzyki kościelnej* A. Collinga.

* * *

Pod kierownictwem M. Kurt Gallinga przy współpracy kilku profesorów ukaże się w Tybindze trzecie wydanie encyklopedii *Die Religion in Geschichte und Gegenwart*.

* * *

Synod plenarny Kościoła grecko-melchickiego katolickiego, w którym uczestniczyło pod przewodnictwem Maksimosa IV siedemnastu biskupów przybyłych z Egiptu, Izraela, Jordanii, Syrii i Libanu, postanowił wydać nowy mszał i brewiarz, dostosowany do wymogów współczesnego życia. Zastąpi on dotychczasowe niewygodne w użyciu liczne księgi, którymi posługuje się Kościół bizantyjski. Będzie nosił nazwę *Anthologion*.

* * *

Fr. Copleston T. J. dał czytelnikom angielskim pożyteczną pracę na temat głównych kierunków filozofii współczesnej *Contemporary Philosophy. Studies of Logical Positivism and Existentialism* (Londyn 1956, s. IX+230). Cenne są zwłaszcza uwagi autora o myśli filozoficznej w Wielkiej Brytanii.

* * *

W Anglii ukazała się encyklopedia katolicka, dzieło wielu teologów angielskich pod przewodnictwem G. Smitha *The Teaching of the Catholic Church. A Summary of Catholic Doctrine* (wyd. nowe, s. XXIII+1332). Dzieło zaopatrzone

w bogatą bibliografię. Stosunkowo mało miejsca poświęcono w nim współczesnym problemom teologicznym.

* * *

W *Der Moderne Katholizismus. Erscheinung und Probleme* (Luther-Verlag 1955) teolog protestancki Walter von Loewenich omawia charakterystyczne cechy współczesnego katolicyzmu. W szczególności podkreśla dwa jego rysy: koncepcję Kościoła i przywiązanie do teologii scholastycznej. Autor mimo dobrej woli nie doszedł do zrozumienia istoty Kościoła. Osobiście jest zwolennikiem chrześcijaństwa ewangelicznego o zabarwieniu modernistycznym.

* * *

O. Driessen O. P. odbył podróż po Europie i Bliskim Wschodzie w poszukiwaniu manuskryptów armeńskich. Zbadał zawartość bibliotek w Paryżu, Rzymie, Florencji, Atenach, jak również zbiory OO. Mechitarystów w Wenecji i Wiedniu. Na Bliskim Wschodzie przebywał w Beyrucie, Jerozolimie, Teheranie i Ispahan. Sfotografował wielką ilość tekstów. Najbardziej interesującą jest *Księga listów*, zawierająca korespondencję przedstawicieli hierarchii armeńskiej.

* * *

Karol Adam obchodził ostatnio uroczystość 80-lecia swoich urodzin. Urodził się w Pursruck (Oberpfalz). W pierwszych latach kapłaństwa pracował w duszpasterstwie; następnie wykładał teologię moralną w Monachium i teologię dogmatyczną kolejno w Strasburgu i Tybindze. Znany jest ze swych dzieł: *Jezus Chrystus* i *Istota katolicyzmu*.

* * *

Stolica arcybiskupia w Wiedniu otrzymała nowego ordynariusza w osobie J. E. Ks. arcybpa Koeniga. Arcybiskup urodził się 3.VIII.1905 r. Studiował w Rzymie, święcenia kapłańskie otrzymał w 1933 r. Jako student spędził jeden rok w Lille. Wykładał nauki biblijne na uniwersytecie w Wiedniu (1945 r.) i teologię moralną w Salzburgu (1948 r.). W czasie profesury wydał podręcznik historii religii *Christus*.

* * *

W sierpniu ub. r. odbył się w Aarhus w Danii Międzynarodowy Kongres dla studiów nad luteranizmem, w którym wzięło udział 90 osób pod przewodnictwem dr H. Lilje.

Bp Calewaert (Belgia) powziął przed 3 laty decyzję urzędowania każdego roku dni studiów teologicznych dla księży diecezjalnych. Tematem trzeciej serii studiów był problem Kościoła, rozpatrywany z różnych punktów widzenia.

* * *

Wznowiono dawne „Tygodnie Liturgiczne” dla flamandzkiej części Belgii. W dniach 19—21.XI.1956 r. odbył się tego rodzaju zjazd w opactwie w Tongerlo pod przewodnictwem J. E. Ks. bpa Desmedt z Brugges. Tematem wykładów była: Msza św. i parafia. Omówiono następujące zagadnienia: Teologiczne podstawy uczestnictwa wiernych we Mszy św., formy uczestnictwa wiernych w rozwoju historycznym, uczestnictwo w świetle dokumentów Piusa XII, warunki psychologiczne uczestnictwa, Komunia św. — pełnią uczestnictwa, uczestnictwo we Mszy św. cichej i sumie.

* * *

Francuskie Centrum Duszpasterstwa i Liturgii (C. P. L.) odbyło w dniach 4—6.IX.1956 r. swą doroczną sesję w Versailles. W konferencjach poświęconych w tym roku duszpasterstwu małżeństwa uczestniczyło około 500 osób, w tym wielu gości z zagranicy. Mówiono o teologii małżeństwa, danych biblijnych, o liturgii sakramentu małżeństwa, o zaręczynach, przygotowaniu do ślubu; uwzględniono również aspekt kanoniczny tegoż sakramentu.

* * *

W diecezji Lugano (Szwajcaria) ukazał się nowy rytuał łacińsko-włoski (Indult S. C. R. z 11.XI.1955). Stanowi on nowy krok naprzód w użyciu języka ojczystego przy udzielaniu sakramentów. Przy udzielaniu Komunii św. dla chorych kapłan może wymawiać w języku włoskim formuły: *Misereatur*, *Indulgentiam* i *Domine non sum dignus* (chory odmawia je wraz z kapłanem). Podobnie ma się rzecz z modlitwą *Domine sancte* po Komunii św. Nowością jest także fakt, że formuły namaszczeń w sakramencie chorych, wymawiane przez kapłana w języku łacińskim, mogą być powtarzane przez chorego w języku włoskim w formie proszącej. Błogosławieństwo apostołskie również jest udzielane w języku włoskim. W obrzędach pogrzebowych dozwolony jest śpiew psalmów w języku ojczy-

stym. Ponadto rytuał z Lugano zawiera szereg benedykcji w języku włoskim.

* * *

Opactwo benedyktyńskie w Ramsgate (Anglia) otrzymało zezwolenie na odprawianie codziennej Mszy św. konwentalnej w godzinach wieczornych przed śpiewem nieszporów. Zezwolenia udzielono ze względu na trudność zgromadzenia wszystkich ojców rano z powodu zajęć duszpasterskich.

Podobnie diecezje otrzymały upoważnienie tytułem próby do zezwolenia w pewnych parafiach na odprawianie Mszy św. wieczorem we wszystkie dni Wielkiego Postu.

* * *

W końcu września ub. r. odbył się w Paryżu zjazd prefektów. W referatach podkreślono potrzebę natychmiastowego zorganizowania nauczania religii w szkołach technicznych. W wykładach dla młodzieży należy zwrócić uwagę na fakt, że chrześcijaństwo otwierając przed człowiekiem perspektywę wieczności interesuje się również mocno sprawą poprawy warunków jego ziemskiego bytowania.

* * *

Przy omawianiu rozwoju nauk biologicznych w „Times” z 19.X.1956 r. stwierdzono, że w ostatnim stuleciu wiek dojrzalości płciowej chłopców i dziewcząt został przyspieszony. Uwaga ta zainteresuje zapewne tych, którzy zajmują się wychowaniem młodzieży.

* * *

W Essen (Niemcy zach.) została zorganizowana przy współudziale 28 zakonów i stowarzyszeń misyjnych Katolicka Wystawa Misyjna. Wystawa cieszy się niesłabnącym powodzeniem i wkrótce objedzie szereg miast. Warto zaznaczyć, że jest to pierwsza tego rodzaju wystawa od r. 1928.

* * *

W 1919 r. otwarto na uniwersytecie w Münster w Niemczech pierwszą katedrę misjologiczną. W latach następnych powstały takie katedry na Gregorianum w Rzymie, na uniwersytetach we Francji, Belgii, Holandii, Szwajcarii (Fryburg),

Hiszpanii i Portugalii. Poważne ośrodki badań misyjnych czynne są także w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie.

* * *

Prof. M. Kuhn z Heidelbergu i inni uczeni niemieccy nosili się z zamiarem zorganizowania wyprawy archeologicznej do Pustyni Judejskiej. Projektu jednak nie zrealizowano. Uznano bowiem za słuszne sugestie Muzeum Archeologicznego w Jerozolimie i Szkoły Archeologicznej francuskiej, że w obecnej chwili bardziej wskazane będzie zgromadzenie odpowiednich środków pieniężnych na zakup manuskryptów znajdujących się jeszcze w rękach Beduinów, niż organizowanie nowych wypraw odkrywczych. Uniwersytet w Heidelbergu asygnował już pewną sumę pieniędzy na zakup cennych dokumentów; podobną linię postępowania przyjęły Uniwersytet w Manchester, Uniwersytet Mc-Gill (Kanada) i Biblioteka Watykańska. Instytucje te przyczynią się w sposób skuteczny do uratowania przed zniszczeniem dokumentów o niezmiernej dla nauki wartości.

* * *

Donoszą, że archeologowie syryjscy odkryli stary port fenicki Semira na południe od miejscowości Tartus. Znaleziono szereg przedmiotów sztuki i tabliczki klinowe.

* * *

Prof. Glori udało się odczytać najstarszy napis prehistoryczny Rzymu. Znaleziono go na kamieniu w formie piramidalnej, wydobytym na Forum Romanum. Tradycja ludowa wiąże ten kamień z grobem Romulusa. Język tekstu wskazuje na pokrewieństwo z językiem hebrajskim.

* * *

Na przedmieściach Rzymu pod Via Latina odkryto katakumby z licznymi grobami pierwszych chrześcijan i freskami o tematyce starotestamentowej. Na innych malowidłach przedstawione są niektóre wydarzenia opisane w Ewangeljach.

* * *

Dnia 2.III.1956 r. zmarł w Rzymie Eugeniusz Zolli, urodzony w Polsce w 1881 r., z pochodzenia Żyd. Studiował we Florencji; następnie wykładał na uniwersytecie w Padwie i Rzymie. W latach 1940—1945 pełnił funkcję wielkiego rabina gminy

rzymskiej. Po uwolnieniu Rzymu nawrócił się na katolicyzm. Od r. 1945 wykładał na Papieskim Instytucie Biblijnym w Rzymie aramajski i literaturę rabinistyczną.

*   *

W Saint-Amour (Francja) zmarł prof. Lucjan Febvre, urodzony w 1878 r. w Nancy. Wykładał w Dijon, Strasburgu i Paryżu, gdzie stworzono dlań nową katedrę historii cywilizacji współczesnej. W latach 1935—1940 był przewodniczącym komitetu Encyklopedii francuskiej. W pracy naukowej interesował się najpierw religijnością XVI w. Pozostawił z tej dziedziny dwie prace: *Un Destin Martin Luther* i *Le Problème de l'Incroyance au XVI-e siècle*. Później absorbowały go zagadnienia ekonomiczne. Dla koordynacji prac historyków, socjologów, ekonomistów założył „*Annales d'Histoire économique et sociale*”

*   *   *

Dnia 9.VII.1956 r. zmarł w Rzymie o. Georges Hofmann T. J. prof. historii kościelnej bizantyjskiej na Instytucie Orientalnym. Wydał wiele tekstów źródłowych, zwłaszcza wartościowe jest jego *Concilium Florentinum*. „*Orientalia Christiana periodica*” w 1955 r. zamieściły *Miscellanea Georg Hofmann* z racji 70-lecia jego urodzin. Zamieszczono tam także bibliografię jego prac (s. 7—14).

*   *   *

Dnia 12.IX.1956 r. zmarł w 80 roku życia prof. John Gałstang. Studiował w Oxford. Wykładał przez długie lata archeologię w Liverpoolu. Od 1897 r. prowadził prace wykopaliskowe w Wielkiej Brytanii, Egipcie i Azji Mniejszej. W latach 1920—1926 kierował brytyjską szkołą archeologiczną w Jerozolimie. W r. 1929 rozpoczął prace wykopaliskowe w Jerycho. W r. 1936 prowadzi podobne prace w Mersin (Turcja). W 1948 r. zostaje pierwszym przewodniczącym Instytutu Brytyjskiego w Ankarze. Do najważniejszych jego prac zalicza się: *The Land of the Hittites* (1910), *The Hittite Empire* (1929), *The Foundations of Biblical History: Joshua and Judges* (1931), *Prehistorie Mersin* (1953).

*   *   *

Dnia 2.X.1956 r. zmarł w Strasburgu dziekan wydziału teologii Andrieu, zasłużony wydawca *Ordines* i *Pontyfikałów*

rzymskich. Pozostawił ponadto szereg monografii i prac z dziedziny liturgii.

* * *

Dnia 12.XII.1956 r. zmarł w Rzymie L. Perozi, serdeczny przyjaciel św. Piusa X. Brał udział w pracach przygotowawczych do *Motu Proprio*, w którym Pius X ustalił prawa muzyki liturgicznej, śpiewu gregoriańskiego, polifonicznego i muzyki instrumentalnej. Pozostawił szereg własnych kompozycji polifonicznych. Był dyrektorem kaplicy sykstyńskiej.

Z ŻYCIA KATOLICKIEGO W POLSCE

W lutym br. Ks. Bp Kazimierz Tomczak, sufragan łódzki, obchodził rocznicę 50-lecia kapłaństwa i 30-lecia sakry biskupiej. W związku z tym Czcigodny Jubilat otrzymał list gratulacyjny od Ojca św. Piusa XII.

* * *

W pierwszą niedzielę po Wielkiejnocy J. E. Ks. Bp dr Michał Klepacz, Ordynariusz diecezji łódzkiej, obchodził jubileusz dziesięciolecia rządów diecezją. Warto zaznaczyć, że Czcigodny Jubilat studiował na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, gdzie 10.VII.1919 r. zdobył tytuł magistra teologii, a 10.XII.1932 r. stopień doktora teologii na podstawie rozprawy *Idea Boga w historiozofii Augusta Cieszkowskiego* (wyd. w Kielcach 1933 r.).

* * *

Przed dwoma laty Ks. prof. dr Szczepan Szydelski, członek czynny Towarzystwa Naukowego KUL, profesor Seminarium Duchownego w Nysie, obchodził uroczystość 50-lecia pracy naukowej. Bibliografia prac czcigodnego Jubilata obejmuje kilkadziesiąt pozycji z zakresu nauk biblijnych, religioznawstwa i historii. Ku uczczeniu działalności naukowej Ks. Prałata kwartalnik teologiczny „*Polonia Sacra*” poświęcił Mu jeden ze swych numerów (1952 r. z 3).